

In de huid van vijf iconische vrouwen

Een zoektocht naar identiteit. Dat is 'Schoppenvrouw', muzikaal theater waarin Ekaterina Levental de gedaanten aanneemt van vijf iconische vrouwen.

René van Peer

Eindhoven

'Schoppenvrouw staat voor mysterie en lotsbestemming", zegt mezzosopraan en harpiste Ekaterina Levental. „We krijgen allemaal een kaart uitgedeeld die ons leven bepaalt, maar waaraan we ons willen onttrekken. Maar de zwarte dame is ook een persoonlijkheid met veel aspecten, die we proberen te doorgronden.”

Die zwarte dame is in eerste instantie Leventals grootmoeder, die opgroeide in een 'shtetl', een joodse gemeenschap in Oekraïne. Ze vluchtte voor pogroms. Eerst naar Tasjkent in Oezbekistan, en vervolgens met haar familie naar Israël. Ze werd gezien als een heldin.

Ze was een strijdster

Maar, zegt Levental, „ze was onmogelijk om mee te leven. Ze kon een familielid met een mes achterna zitten als ze zich gekrenkt voelde. Toch was dit de vrouw aan wie wij onze vrijheid te danken hebben. Ik probeer te begrijpen waar zij de kracht vandaan gehaald heeft. Ze was een strijdster, zoals Ulrike Meinhof. Als ze naar buiten trad, maakte ze zichzelf op, gaf ze zichzelf een aantrekkelijk uiterlijk. In zekere zin een seksymbool, zoals Marilyn

Monroe. Ze had ook haar naïeve, onschuldige kant, die belichaamd wordt door Anne Frank. Maria Callas is een hogepriester. Elk heeft een eigen uitdossing en elk zingt eigen muziek. *Schoppenvrouw* gaat niet alleen over het zoeken van identiteit, maar ook over transformatie.”

Dat laatste gebeurt letterlijk. Voor de ogen van het publiek, en met hun hulp, steekt Levental

Migranten krijgen een stempel op hun hoofd dat ze niet meer kwijtraken

– Ekaterina Levental

zich bij elk nieuw personage in andere kleding. Ze zet pruiken op, wisselt van sjaals en handschoenen. „De mensen zien hoe een gedaanteverandering werkt, dat je met heel simpele middelen ineens iemand anders kunt zijn. Als ik de juiste pruik opzet, herkennen ze me meteen als Anne Frank. Door de hulp van het publiek in te roepen, maak ik hen onderdeel van de voorstelling.”

Schoppenvrouw is het derde deel in een serie die Levental begon met *De weg* over haar vertrek uit

Oezbekistan. Het tweede deel *De grens* gaat over haar zoektocht naar haar identiteit, nadat ze als vluchteling in Nederland terecht gekomen was, nu 29 jaar geleden. „In dit derde deel grijp ik terug op wat ons gevormd heeft. En op mogelijkheden om daaraan te ontsnappen. Migranten krijgen een stempel op hun hoofd dat ze niet meer kwijtraken. Mensen die uit Irak komen, zijn niet hun hele leven Iraakees. Ze gaan op zoek naar een nieuwe identiteit, ze veranderen.”

Tragisch einde

Alle vijf vrouwen in de voorstelling behoren tot dezelfde generatie. Het zijn iconen in de geschiedenis geworden. Er is een beeld van hen gevormd waar ze niet meer aan kunnen ontkomen. „Ze zijn alle vijf tragisch en eenzaam aan hun einde gekomen. Mijn oma heeft hen allemaal overleefd, maar ze werd dement. *Schoppenvrouw* begint met haar, de vrouw die een beslissende stap zette door te vertrekken. De voorstelling eindigt met haar dood, met de aria *La mamma morta*. De muziek vertelt het verhaal.”

Levental voert *Schoppenvrouw* uit in de Emmaüskerk in Eindhoven, waar ook de eerste twee delen van de serie te zien waren. LEKS Company speelt vooral op dergelijke plekken. In dorpen en wijken staan mensen open voor hun voorstellingen, meer dan in Amsterdam, heeft Levental gemerkt. „En daar gaat het ons om. De mensen raken.”

■ 'Schoppenvrouw', LEKS Company. Zaterdag 5 november, Emmaüskerk, Jan van der Wegestraat 2 in Eindhoven, 16.00 uur. Meer info: leks.nu.

▲ In 'Schoppenvrouw' neemt Levental de gedaanten aan van vijf iconische vrouwen. FOTO CHRIS KOOLMEES